НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС: ЕКЗАМЕНИ...

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА ПРОФКОМУ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

№ 3 (471) | Четвер, 15 січня 1970 року. | Ціна 1 коп. | Рік видання 15-й

Перша „п'ятірка"

НАШ ФОТОРЕПОРТАЖ

Загляньте у залікову книжку Раїси Тенишевої, студентки IV курсу спецгрупи філологічного факультету, і ви зрозумієте її радість — на екзамені з політекономії вона одержала «відмінно». Дівчина — «авторка» першої п'ятірки» у інституті на цьогорічній зимовій екзаменаційній сесії, адже в спецгрупах екзамени розпочалися дещо раніше від інших.

Складати екзамени з відмінними показниками Раї не вперше, але в цьому році — ювілейному ленінському — це особливо почесно.

— Перший пункт Ленінського заліку — скласти на «відмінно» екзамени із суспільних наук — виконано! — з гордістю говорить студентка.

* * *

Екзаменатор доц. П. С. Верхов (фото внизу справа) знаннями своїх вихованців — студентів спецгрупи IV курсу — задоволений.

— Може не завжди точно висловлюють свої думки російською мовою (в цьому відношенні посланцям Узбекистану важче, ніж іншим студентам), проте відчувається, що матеріал засвоїли добре і в складних питаннях політекономії розбираються глибоко. — Таке резюме екзаменатора.

* * *

Екзаменуються заочники. *Залік з історії музичної класики у четвертокурсників музично-педагогічного відділу приймає кандидат мистецтвознавства Олег Васильович Іовса (на фото внизу зліва).*

Люди, що завжди допоможуть

У гарячий сесійний період своєрідним «штабом» підготовки до екзаменів, як і завжди, стала наша бібліотека та читальні зали. Якнайкраще задовольнити попит студентів на підручники та посібники — це зараз найперше прагнення дружного бібліотечного колективу. Слово подяки нашим бібліотекарям мовить один із численних відвідувачів інститутської книгозбірні.

Багато років користуюсь я, як і інші викладачі, бібліотекою нашого інституту, загальний фонд якої складає 582.357 книг. Колектив бібліотеки не великий, всього 27 осіб, але всі працівники старанно, сумлінно ставляться до своїх обов'язків, уважні до кожного відвідувача, прагнуть задовольнити будь-яке замовлення на книгу. Особливо хочеться відзначити Ольгу Макарівну Литвинчук, яка працює в абонементному відділі на видачі книг. Це скромна, тактовна людина, працює в бібліотеці понад 20 років, глибоко обізнана з фондами. На першу вашу вимогу вона в найкоротший термін вам вручить необхідну книгу. Якщо в бібліотеці немає необхідної книги, не турбуйтесь: мине небагато часу, і Ольга Макарівна замовить її через міжбібліотечний абонемент, — тільки читайте, підвищуйте свої знання.

Надзвичайно велике місце в роботі нашої бібліотеки займає відділ бібліографії. Мені як керівникові школи молодого комуніста і студентського наукового гуртка досить часто доводиться звертатися сюди. В цьому відділі всього 3 особи, але вони, незважаючи на перевантаженість роботою, завжди уважно вас вислухають і з глибоким знанням справи підберуть усю необхідну літературу з будь-якого питання.

Серед працівників цього відділу окремо хочеться відзначити завідуючу Татарчук Ельгу Володимирівну. Вона понад 20 років з особливою любов'ю ставиться до своєї справи, завжди чуйна і уважна до відвідувачів.

У підборі і згуртованості такого сумлінного кваліфікованого колективу бібліотеки надзвичайно велика роль належить Г. С. Разумовій, яка протягом багатьох років очолює бібліотеку, вкладає в роботу свій досвід та великі знання бібліотечної справи і справедливо вимагає, щоб усі ми бережно відносились до книги — невичерпного джерела наших знань.

М. КУБРУШКО,
доцент кафедри історії КПРС.

Студентські «жнива». Фоторепортаж **В. Сокура.**

ДУМКА СТУДЕНТА

ЧОМУ НИЗЬКА УСПІШНІСТЬ У ПЕРШОКУРСНИКІВ?

Хоч ми вже півроку і одержуємо студентську стипендію, але по-справжньому відчуємо себе студентами лише після першого гарту — зимової екзаменаційної сесії.

Нас, першокурсників, тривожить, звичайно, те, що до сесії ми підійшли не з такими вже й високими показниками. Розмовляла я з багатьма товаришами, чула їх думки і враження; висновок один — нам важко.

Але ж ми знали куди йшли, і більшість із нас торували свою стежину на фізмат свідомо! Проте не всі. Як тепер видно, потрапили на факультет і випадкові люди. Багато з нас ще й досі не усвідомили того, що вчимося вже в інституті, а не в школі. А звідси й оті невтішні результати колоквіумів і контрольних. Дуже багато двійок. Несумлінність? Але ж не може несумлінно ставитися до навчання так багато студентів!

Скажу про себе... Не завжди все зрозуміло. От вчиш, вчиш і наштовхуєшся на якийсь «горішок». «Розкусити» його самій не під силу, а запитати у когось не вистачає сміливості чи часу. Певна річ, якби зразу хтось допоміг, то було б краще, а то нагромаджуються «незрозумілості» до консультації.

У фізиків консультації були раз на тиждень. Цього нам виявилося мало, і тепер консультацію призначили ще й у вівторок.

На думку моїх товаришів, консультації варто було б проводити відразу після занять, щоб не витрачати дорогого часу на проїзд. А мені здається, що ввечері консультації більш продуктивні, бо студенти зможуть ліпше до них підготуватися.

Якщо говорити про причини незадовільної успішності першокурсників, то однією з причин, на думку студентів, є часте проведення колоквіумів і контрольних. У математиків, наприклад, так сплановано розклад, що буквально через кожні два дні колоквіум чи контрольна. Певна річ, підготуватися як слід при такому «темпі» дуже важко.

Крім лекційного навчання — чималий відсоток нашого часу забирають гуртки, громадська робота: комсомольська, культурно-масова тощо. І от в цьому дехто знаходить рятівний аргумент своєї неуспішності: мовляв що з нас візьмеш, коли ми так перевантажені... Може, у цьому зернина істини і є, але наївно було б вважати багатогранне позалекційне життя головним чинником неуспішності. Особливо, якщо зважити, що багато з нас ні в спорті, ні в самодіяльності не кохаються і гуртків не відвідують. А потім і таке: хто це сказав, що навчання у вузі, — перебування під скляним ковпаком «чистої науки»?! Хибна у таких товаришів думка...

Із усього сказаного висновок можна зробити тільки один — серйозніше і свідоміше треба ставитися до навчання — нашого головного обов'язку. І все ж я твердо переконана, — не дивлячись на істотні недоробки, комсомольці першого курсу складуть свою першу сесію успішно.

Н. ЗАКРЕВСЬКА,
студентка 12 «ф» групи фізико-математичного факультету.

І В МАЛОМУ — ВЕЛИКИЙ

Жан Фревіль — французький письменник, член ЦК Компартії Франції, один з перших теоретиків соціалістичного реалізму у Франції. Над книгою «Ленін у Парижі» автор працював близько 10 років. Нижче подаємо уривок з розділу «Іноземець, що тримає в руках майбутнє».

Особисте життя Леніна було нерозривно зв'язане з його суспільним життям, життям більшовика. І в тому, і в іншому панувала одна ідея, направлена до однієї мети.

Володимир Ілліч строго дотримувався розпорядку дня і, хоча дуже багато працював, по мірі можливості стежив за своїм здоров'ям. Він мав спокійний, урівноважений характер, був на диво витриманий. У цьому слабкому на перший погляд тілі, кипіла невичерпна енергія, як фізична, так і духовна. Ленін умів не тільки віддавати всі сили для боротьби, він був людиною і любив усі радощі життя. Займався спортом, любив прогулянки на свіжому повітрі, екскурсії в гори; часто катався на велосипеді, з задоволенням плавав, бігав на ковзанах.

Кожного ранку Володимир Ілліч виконував гімнастичні вправи. Справжній революціонер, на його думку, повинен бути міцним і сильним, щоб сміливо зустрічати всі випробування долі, переносити злигодні і насилля тюрем.

«Володимир Ілліч, — писала Марія Есен, — не був аскетом, він любив життя у всіх його проявах, але меблі, одяг, їжа не грали в його житті ніякої ролі. На нього мало діяли життєві нестатки; не те, щоб Володимир Ілліч свідомо від чогось відрікався, просто він умів не помічати їх. Я не пам'ятаю, щоб Ленін говорив коли-небудь, навіть жартома, про смачну їжу, чи надавав якогось значення вишуканості одягу. Ця сторона життя ніколи не затримувала його уваги».

НАШ КОНКУРС

Володимир Ілліч був зразком революціонера, більшовиком, що запалює всіх своїм бойовим духом, палким мрійником майбутнього, наймудрішим, найакуратнішим і найпунктуальнішим з-поміж людей. На засідання чи конференції Володимир Ілліч з'являвся точно в призначений час. Керуючи гігантською роботою по організації робітничого класу, партії, Ленін дотримувався високої дисципліни творчої праці. Він завжди боровся з тим безладдям, в якому після Бакуніна і нігілістів традиційно жили російські революціонери: навалені на підлозі купи книг і одягу, задушливе повітря, липкий від бруду стіл, завалений недокурками, попелом, порожніми склянками з-під чаю, скибочками лимону... Сам Володимир Ілліч не пив вина і ненавидів тютюн, дома у нього ніхто не курив. Кожного ранку Ленін приводив у порядок свій костюм, начищав взуття. Коли відривалась якась застіжка на одязі, він завжди пришивав її сам, не звертаючись за допомогою до дружини. Перед початком роботи Володимир Ілліч перш за все прибирав свій письмовий стіл. В його добре провітреній кімнаті завжди було охайно прибрано, все дихало акуратністю і чистотою. Мало вимогливий до зручностей життя, він глибоко зневажав безпутність і сумбур у ньому.

Навколо Леніна завжди панувала атмосфера бездоганної моралі і повного безкористя, найблагородніших поривань.

Переклав з французької мови студент 3-го курсу філологічного факультету

Євген КУТ.

МІЖВУЗІВСЬКА НАУКОВА

Темі «В. І. Ленін і фізика» присвячується друга Республіканська міжвузівська наукова конференція з історії фізики, яка відбудеться 27—30 січня у нашому інституті.

Відомо, що Володимир Ілліч ніколи не обмежував своїх інтересів тільки суспільними науками. Його цікавили всі галузі природознавства і в першу чергу фізика. Він глибоко розумів методологічне і науково-технічне значення цієї науки. У своїй праці «Матеріалізм і емпіріокритицизм» він не тільки піддав нищівній критиці новоявлений ідеалізм в особі махізму, але й фундаментально проаналізував досягнення фізики кінця XIX — початку XX століття, глибоко розкрив причину кризи, що виникла у цей час у фізиці і вказав шляхи її подолання. Цей безсмертний твір В. І. Леніна по суті є початком історичного розвитку фізики в нашій країні.

На конференції буде заслухано біля 100 доповідей, присвячених розвитку ленінських положень і принципів у фізиці, зокрема, — «В. І. Ленін і революція в сучасній фізиці», «В. І. Ленін і розвиток фізики на Україні», «В. І. Ленін і історія науки», «Роль ленінського принципу невичерпності в розвитку фізичних знань» та багато інших.

З доповідями на конференції виступатимуть видатні фізики і філософи, академіки, професори, автори відомих підручників та монографій: П. Г. Борзяк, В. С. Готт, Б. І. Спаський, Д. Д. Іваненко, П. С. Кудрявцев, Я. П. Терлецький, В. Д. Паркадзе, Д. І. Гордєєв, О. З. Жмудський, В. І. Войтко, А. О. Зворикін, Я. Г. Дорфман, Ф. Д. Мірошниченко, М. С. Шульга, Д. І. Поліщук та багато інших. Вчені представлятимуть більше 50-ти наукових центрів Російської, Української, Білоруської, Грузинської республік, Чуваської і Бурят-Монгольської АРСР тощо.

У роботі конференції візьмуть участь вчені Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, Інституту історії природознавства і техніки АН СРСР, Інституту соціально-конкретних досліджень АН СРСР, Інституту фізики АН УРСР, Академії наук Грузинської РСР, Київського, Тбіліського, Чебоксарського, Чернівецького, Одеського університетів, ряду політехнічний інститутів і майже всіх педагогічних вузів УРСР.

Г. КОРДУН,
заступник голови Оргкомітету конференції.

Колонка першокурсника

ЩО ТРЕБА ПАМ'ЯТАТИ, ГОТУЮЧИСЬ ДО ЕКЗАМЕНІВ З МАТЕМАТИКИ

Кожен студент має «свій метод» підготовки до екзаменів з математики, який і вважає найкращим. Проте, гадаю, не зайвим буде вислухати кілька зауважень старшого товариша, адресованих, насамперед, нашим першокурсникам.

Треба постійно пам'ятати, що «першоцеглинки» кожної математичної дисципліни — це поняття і теореми. Поняття в математиці найчастіше вводяться при допомозі визначень. Засвоїти поняття — не значить вивчити лише його визначення. Для впевненості у тому, що поняття засвоєне, потрібно розглянути велику кількість прикладів і обов'язково контрприкладів.

Теореми в математиці установлюють зв'язок між поняттями. Без чіткого знання понять неможливо довести теорему. І навпаки — дуже швидко вдається довести теорему, як тільки ми чітко усвідомимо собі, що означає те чи інше поняття, про яке йде мова у теоремі.

На екзаменах студенти часто відмовляються відповідати на питання, мотивуючи це тим, що не знають доведення теореми, яку містить дане питання. Це, звичайно, невірно. Зрозумійте нас правильно: ми не заперечуємо важливості уміння доводити теореми, ми хочемо тільки наголосити, що можна змістовно відповісти на поставлене питання, навіть не вдаючись до доведення теореми.

Дуже поширений і інший недолік у відповідях студентів: доведення вони ведуть без використання умов теореми. Але ж треба глибоко усвідомити — у теоремі, якщо вона вірно сформульована, немає жодної зайвої і жодної відсутньої умови!

Кожен студент прагне скласти екзамен з хорошим показником. І це бажання природне. Та бувають, проте, і невдачі. Дуже важливо правильно вести себе в таких випадках. У біду може попасти кожна людина — і хороша і погана. Відрізняються ж люди між собою тим, як вони виходять із скрути. Поганий не той студент, що «провалився» на екзамені, а той, хто «провалившись» невірно аналізує причини невдачі, обирає хибні шляхи і засоби для того, щоб виборсатися із скрутного становища. І тут ще раз нагадаємо золоте правило: причину невдачі треба шукати перш за все у самому собі.

Тож бажаю всім студентам фізико-математичного факультету скласти екзамени тільки на «добре» та «відмінно».

Професор Н. А. ДАВИДОВ.

РЕЦЕНЗУЄМО ТВОРЧІСТЬ ЛІТСТУДІЙЦІВ

Комплімент «Весільному диптиху»

Певно, то вже такою є людина, що майже в кожному з нас посіяно зерно поезії. Інша річ, чи проросте воно? І на якому грунті? А тому і не всі поети...

Тим, кому дано творити, завше колись починати. І нехай ті перші витвори не досить вправні, але якщо в них ми знаходимо поезію (а відчувати її дано всім), то тут зерно проросло, і наливається колос — народжується поет.

Наша газета час від часу друкує вірші початківців. Тож можемо простежити за ростом наших поетичних талантів. Зростання це очевидне. Свідченням цьому є хоча б поетична сторінка «Фестиваль молодих авторів» за 4 грудня 1969 р. Особливу увагу привертає з-поміж надрукованого «Весільний диптих» Миколи Боровка. Про нього і буде наша коротенька мова.

Своєрідний пейзажний малюнок тужливої осені, яка викликає роздуми, відлунює смутком в душі, переплетено тут філософією людського життя. Безперервною, вічною...

І тому до болю рідні оці двуряддя:

Засумував на рушникові
лебідь,
Почувши тупіт вороних
підков.

чи

Підбитим журавлем село
Забродить в осінь.

Слова ніби взяті з народної пісні, вихоплені з самого життя. Ця авторова проникливість невід'ємно вписується в український колорит.

Вдається автор і до персоніфікації. Суто людські взаємини переносить на природу. З пейзажних деталей він творить образи-персонажі, сповнені людських переживань, емоцій.

У «Весільному диптиху» ми маємо продовження отієї народності лірики, що йде від О. Олеся. Особливо напрошується така порівняльна «кладочка» від першого вірша диптиха, який ніби перегукується з Олесевою строфою:

«Крізь дим прорвався дзвін
крилатий,
Махнув осмаленим крилом,
І наче птах стрільцем
підтятий,
Забився, заплакав над селом».

У цій рецензії йдеться лише про один вірш М. Боровка, який з нашого погляду найбільш вдалий. На жаль, не всі ще його поезії заслуговують таких «компліментів». Як правило, авторові завжди вдається точно передати «настрій» вірша. Цьому допомагає вибагливе користування мовною політрою. М. Боровко вміє знайти для свого вірша свіже «пахуче» слово. Своє слово... Проте, як це часто буває у молодих, він частенько при цьому «разом з водою виплескує і дитину»: надмірне захоплення красивістю слова, його зовнішньою оболоною, нагромадження багатоповерхових, важких для сприймання образів веде до найнебезпечнішого для віршописця — втрати думки, порушення чіткості і стрункості поетичного викладу.

В цілому ж пошуки молодого поета заслуговують всілякого схвалення і можуть послужити взірцем для багатьох літстудійців. Будемо сподіватися, що Боровко не забариться порадувати нас новими віршами — дзвінкими, як ручай, і з присмаком смутку, бадьорими, що хода молодеча, і тихими, як надвечір'я.

Р. СВИРИДА,
студентка 4 курсу філологічного факультету.

БАСКЕТБОЛ

● Закінчився перший етап першості інституту з баскетбола серед збірних команд факультетів. Перші місця як серед юнаків, так і серед дівчат дісталися збірним фізмату.

● Зазнавши поразки від команди Київського інженерно-будівельного інституту з рахунком 62:48, наша збірна команда з баскетбола вибула з боротьби за кубок міста. Це пояснюється закінченням інституту провідними гравцями-баскетболістами, але, сподіваємось, не за горами той час, коли слава нашої збірної знову стане гучною.

ВОЛЕЙБОЛ

● У першому колі змагань з волейбола на першість інституту переконливу перемогу здобули юнаки фізмату і юнки деффаку. Можна зробити висновок, що бюро фізкультури фізмату не дрімає, а звідси і красномовні результати.

● Збірні команди з волейбола побували в місті Даугавпіле, де провели кілька дружніх матчів. Хлопці виграли один матч і зазнали дві поразки. Дівчата також виграли один матч і двічі програли.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

● Нові рекорди наші легкоатлети встановили з бігу:
на 1500 м — 4 хв. 11,4 сек. — В. Григорчук (фізико-математичний факультет)
на 3000 м (з перешкодами) — 9 хв. 54,4 сек. — В. Григорчук
на 5000 м — 15 хв. 46,8 сек. — Л. Михайленко (філологічний факультет).

ЛИЖІ

● У Голосіївському лісі відбулося відкриття лижного сезону м. Києва, в якому брали участь збірні команди юнаків та дівчат і нашого інституту.

Наші команди не посіли призових місць, проте сама участь і чесна боротьба в естафеті у важких умовах, під час хуртовини, заслуговує похвали.

В. ЛИТВИНЧУК,
спортивний кореспондент.

ДО УВАГИ ЗАВІДУЮЧИХ КАФЕДРАМИ

Для того, щоб всі викладачі і лаборанти кафедр — передплатники газети «За педагогічні кадри» — могли одержувати свою газету своєчасно, просимо призначити уповноважених осіб від кожної кафедри, які забирали б газету в редакції **щочетверга о 12—14-ій годині.** Минулого року, коли передплатників-кафедр було кілька, газету розповсюджували ми самі, зараз редакція такої можливості не має, адже на 1970 рік багатотиражку передплатили майже всі кафедри інституту!

РЕДАКЦІЯ.

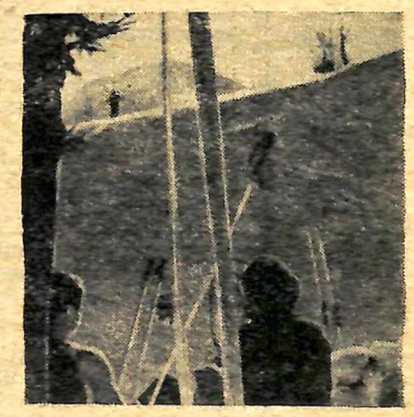

Фото Юрія Губрієнка.

ЗИМОВІ КАРПАТИ

Чимало наших студентів у минулому році побували в Карпатах. Враження — здорово!

Про туристські путівки у голубі гори профком інституту подбав і цього року. Бажаючі зможуть не тільки помилуватися чарівними карпатськими коловидами, походити на лижах, а й... позагорати на ласкавому гірському сонці. Так, як ось ви бачите на цьому знімку...

Редактор П. ХРОПКО.

«За педагогические кадры» — орган парткома, комитета ЛКСМУ, профкома, месткома и ректората Киевского государственного педагогического института им. А. М. Горького. Адреса редакції: м. Київ, бульвар Шевченка, 22/24, кім. 110. **Тел. Б-1-90-46 дод. 43.**

Зам. 123. м. Київ. Міська друкарня Києво-Святошинського р-ну. Вул. Львівська. 72. **Тираж 1000.**